

ศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดกอจาน จังหวัดภูเก็ต
The Potential of Community-Based Tourism Management at
Lard Gor-Jan, Phuket Province.

วัชรินทร์ เกิดทรัพย์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ศูนย์การศึกษานอกสถานที่ตั้งจังหวัดภูเก็ต E-mail: wakead@rpu.ac.th

กนิษฐา เกิดฤทธิ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ศูนย์การศึกษานอกสถานที่ตั้งจังหวัดภูเก็ต E-mail: kakerd@rpu.ac.th

ขวัญชนก สุวรรณพงศ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ศูนย์การศึกษานอกสถานที่ตั้งจังหวัดภูเก็ต E-mail: khsuwa@rpu.ac.th

เศรษฐวิรุทธิ์ คงกะพันธ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ศูนย์การศึกษานอกสถานที่ตั้งจังหวัดภูเก็ต E-mail: sekong@rpu.ac.th

Watcharin Keadsap

Department of Tourism Industry, Faculty of Business Administration,
Rajapruk University Phuket Campus

Kanittha Kerdrat

Department of Tourism Industry, Faculty of Business Administration,
Rajapruk University Phuket Campus

Khwanchanok Suwannaphong

Department of Tourism Industry, Faculty of Business Administration,
Rajapruk University Phuket Campus

Setthawit Kongkaphan

Department of Digital Marketing, Faculty of Business Administration,
Rajapruk University Phuket Campus

รับเข้า : 27 กุมภาพันธ์ 2568

แก้ไข : 22 มีนาคม 2568

ตอบรับ : 4 เมษายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหลาดกอจ้าน จังหวัดภูเก็ต 2) ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหลาดกอจ้าน จังหวัดภูเก็ต เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกแบบเจาะจงสัมภาษณ์ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม จากตัวแทนเทศบาลนครภูเก็ต 2 คน กรรมการชุมชนสี่สิบห้อง 2 คน กรรมการชุมชนซอยตันโพธิ์ 2 คน และสมาชิกชุมชนสี่สิบห้องและซอยตันโพธิ์ 4 คน รวมทั้งหมด 10 คน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยมุ่งเน้นการค้นหาข้อสรุปและการตีความข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า 1. ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหลาดกอจ้าน จังหวัดภูเก็ต 1.1) ด้านสิ่งดึงดูดใจ เป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ มีคลองบางใหญ่เคยใช้เป็นเส้นทางสัญจรในอดีต มีภูมิทัศน์ที่น่าพักผ่อนหย่อนใจ 1.2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ได้รับการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานจากเทศบาลนครภูเก็ต 1.3) ด้านกิจกรรม สินค้าหลักของชุมชนคืออาหารและขนมท้องถิ่น 1.4) ด้านการประชาสัมพันธ์ ทางเทศบาลสร้างเพจให้ทางชุมชน รวมถึงจะมีป้ายประชาสัมพันธ์ 5) ด้านความร่วมมือของชุมชน ความร่วมมืออยู่ในเกณฑ์ดี แต่เนื่องจากประธานชุมชนได้ลาออกไป จึงทำให้ขาดผู้นำหลักไป 2. แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2.1) ด้านสิ่งดึงดูดใจ ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม 2.2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรสร้างห้องน้ำสาธารณะ ไฟरोบรีมคลองบางใหญ่ และการสร้างสะพาน 2.3) ด้านกิจกรรม ควรส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจในการผลิตสินค้าชุมชน 2.4) ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรกำหนดผู้ดูแลเพจ โดยการส่งไปอบรมยังหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้มีความชำนาญในการใช้เครื่องมือดังกล่าว 2.5) ด้านความร่วมมือของชุมชน ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยชุมชน หลาดกอจ้าน

Abstract

This research aimed to 1) study the potential of community tourism management in Lard Gor-Jan, Phuket Province, and 2) propose strategic recommendations to enhance the potential of community tourism management in Lard Gor-Jan, Phuket Province. This research employs a qualitative research. The main informants were selected purposively and interviewed using focus group discussions with 2 representatives of Phuket City Municipality, 2 members of the Forty Rooms Community Committee, 2 members of the Soi Ton Pho Community Committee, and

4 members of the Forty Rooms and Soi Ton Pho Communities, totaling 10 people. Data were analyzed using descriptive content analysis .

The research results found that: 1. Potential for community tourism management of Lard Gor-Jan, Phuket Province 1.1) In terms of attractions, it is a historical area with Bang Yai Canal, which was used as a route in the past. It has a relaxing landscape. 1.2) In terms of facilities, it is supported infrastructure by Phuket City Municipality. 1.3) In terms of activities, the main products of the community are local food and snacks. 1.4) In terms of public relations, the municipality created a community page, including a public relations sign. 5) In terms of community cooperation, it was good, but since the community leader resigned, there was a lack of a main leader. 2. Guidelines for enhancing the potential for community tourism management 2.1) In terms of attractions, the landscape should be improved to be beautiful. 2.2) In terms of facilities, public toilets, lights along Bang Yai Canal, and bridges should be built. 2.3) In terms of activities, community product manufacturing enterprise groups should be promoted. 2.4) In terms of public relations, page administrators should be designated by sending them to various training agencies to gain expertise in using such tools. 2.5) In terms of community cooperation, the community participation in various activities should be promoted systematically.

Keywords: Potential of community tourism management, Community tourism, Lard Gor-Jan

บทนำ

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน มีหลักการคือ ชุมชนเป็นเจ้าของ ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง และตัดสินใจ ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ยกย่องคุณภาพชีวิต มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่าง และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน (พงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ แก้วมณี และคณะ (2563) ที่พบว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ได้อย่างยั่งยืน หากมีการบริหารจัดการที่ดีและการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างเข้มแข็ง

ตลาดกอเจ้าน จังหวัดภูเก็ต เป็นอีกพื้นที่ที่ชุมชนต้องการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเริ่มให้บริการเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2563 ถือได้ว่าเป็นจุดเช็กอินจุดใหม่ของภูเก็ต ที่เหมาะกับทุก

เพศ ทุกวัย ตั้งอยู่ที่บริเวณชุมชนสี่สิบห้องจนถึงซอยต้นโพธิ์เลียบคลองบางใหญ่ เปิดให้บริการทุกวันศุกร์ เวลา 16.00-22.00 น. (travel.truelD, 2020) โดยมีคณะกรรมการจากชุมชนสี่สิบห้อง และชุมชนต้นโพธิ์เป็นกลุ่มผู้ดำเนินการร่วมกัน ซึ่งในช่วงแรกผู้คนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก แต่ในช่วงหลังพบว่ามีความสนใจน้อยลงเรื่อย ๆ ประกอบกับเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทำให้หลายกิจการปิดตัวลงในที่สุด โดยข้อมูล สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2563) ระบุว่าผลกระทบของโควิด-19 ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อภาคการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่อาศัยนักท่องเที่ยวในประเทศเป็นหลัก

จากข้อมูลข้างต้น แม้ว่าหลายกิจการจะได้รับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน แต่ยังคงขาดการประเมินศักยภาพด้านต่าง ๆ ที่เป็นระบบ ทำให้ขาดแนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืน งานวิจัยนี้จึงมีความสำคัญในการเติมเต็มช่องว่างขององค์ความรู้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ควรมีการประเมินศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จึงทำการศึกษาเรื่อง “ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหลายกิจการ จังหวัดภูเก็ต” เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหลายกิจการ จังหวัดภูเก็ตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหลายกิจการ จังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหลายกิจการ จังหวัดภูเก็ต

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กษมณ วงศ์คำ (2562) กล่าวว่า ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถในการดึงดูดใจทางด้านการท่องเที่ยว โดยอาศัยเอกลักษณ์เฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว ความสามารถในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการขั้นพื้นฐาน และรายการสำเร็จรูปที่จัดไว้ใช้ในการท่องเที่ยว

Shirley (1993) กล่าวถึง การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน สิ่งสำคัญควรประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยผู้มีหน้าที่พัฒนาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ทำตามแผน แต่ต้องประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมพัฒนาร่วมด้วย

จิตาภา บำรุงศิลป์ (2564) สรุปว่าศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ชุมชนมีความโดดเด่นด้านสถาปัตยกรรมอาคาร บ้านเรือน มีการดูแลรักษาสภาพเดิมของชุมชนให้คงความเป็นดั้งเดิมของชุมชน มีความเป็นมาทาง

ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณีที่สืบค้นได้ มีความน่าสนใจและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี และมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

2) ด้านความสามารถในการเข้าถึง ได้แก่ สามารถสัญจรเข้า-ออกในชุมชนได้สะดวก มีความปลอดภัยในการเข้า-ออกชุมชน คุณภาพของถนนหรือเส้นทางน้ำใช้ได้ตลอดปี และมีสัญลักษณ์และป้ายบอกเส้นทางการเข้าถึงชุมชนได้อย่างชัดเจน

3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ชุมชนมีที่อำนวยความสะดวกสำหรับพื้นที่จอดรถ ร้านอาหารภายในชุมชนสามารถรองรับนักท่องเที่ยว มีห้องสุขาที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว และมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ตู้กดเงิน ร้านสะดวกซื้อ

4) ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ ประชากรในชุมชนมีการเตรียมพร้อมสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว ความพร้อมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประชากรในชุมชนมีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และมีการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน

5) ด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การเตรียมเอกสารเผยแพร่ การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว และความพอใจในคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชน

สรุปได้ว่า การศึกษาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดกอกจาน จังหวัดภูเก็ตในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจ 2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 3) ด้านกิจกรรม 4) ด้านการประชาสัมพันธ์ 5) ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มาทำการประเมินเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวที่จัดการโดยคนในชุมชน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดกอกจาน จังหวัดภูเก็ต แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากคณะกรรมการตลาดกอกจาน เทศบาลนครเมืองภูเก็ต ประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ ชุมชนสี่สิบห้อง และชุมชนซอยตันโพธิ์ การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกบุคคลที่มีความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัย รวมถึงสามารถให้ข้อมูลที่มีความลึกและครอบคลุม ซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเชิงคุณภาพ

1) คณะกรรมการหลาดกอจ้านหรือตัวแทน จำนวน 4 คน โดยเลือกคณะกรรมการจากหน่วยงานที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและการจัดการในพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสำคัญและมีความละเอียดสูง

2) ตัวแทนกองการสวัสดิการสังคม เทศบาลนครภูเก็ต จำนวน 2 คน โดยเลือกตัวแทนจากหน่วยงานที่ดูแลด้านสวัสดิการสังคมในพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาของประชาชนในระดับการบริหาร

3) ตัวแทนประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ ชุมชนสี่สิบห้อง และ ชุมชนซอยตันโพธิ์ จำนวน 4 คน โดยเลือกตัวแทนจากชุมชนที่มีความหลากหลายและเป็นตัวแทนของกลุ่มประชาชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การเลือกจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 10 รายนี้ คำนึงถึงหลักการ Data Saturation ซึ่งเมื่อได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนหนึ่งแล้ว ข้อมูลที่ได้รับจะเริ่มไม่แตกต่างหรือซ้ำซ้อนกัน (Creswell, 2015) ซึ่งในกรณีนี้ จำนวน 10 ราย ถือว่าเพียงพอในการทำให้ข้อมูลที่ได้มีความหลากหลายพอสมควร โดยไม่เกิดความจำเป็นอย่างทำให้เกิดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนมากเกินไป ในกรณีที่ข้อมูลมีความหลากหลายและครบถ้วน ข้อมูลที่ได้ก็จะสามารถสะท้อนภาพรวมที่ชัดเจนของกลุ่มเป้าหมายได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์เกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้ให้สัมภาษณ์ วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์ ชื่อ-สกุลผู้ให้สัมภาษณ์ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง และสถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหลาดกอจ้าน จังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วย 5 ประเด็น จำแนกเป็น 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจ 2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 3) ด้านกิจกรรม 4) ด้านการประชาสัมพันธ์ และ 5) ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตอนที่ 3 แนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหลาดกอจ้าน จังหวัดภูเก็ต มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด (Open-end-Form)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ ระบุค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC - Item-Objective Congruence Index) ซึ่งทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.5 การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) หรือความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ใช้วิธีการทดสอบสัมภาษณ์นำร่อง (Pilot Study) ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อให้แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมและตรงประเด็น

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมุ่งเน้นการค้นหาข้อสรุปและการตีความข้อมูล แล้วสรุปแบบบรรยาย จากการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยผู้วิจัยทำการศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดก้อจ้าน จังหวัดภูเก็ต เพื่อทราบถึงศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดก้อจ้าน จังหวัดภูเก็ต และแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดก้อจ้าน จังหวัดภูเก็ตต่อไป

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดก้อจ้าน จังหวัดภูเก็ต สามารถจำแนกออกเป็น 5 ด้าน โดยผลการวิจัยพบว่า

ด้านที่ 1: ด้านสิ่งดึงดูดใจ

ตลาดก้อจ้าน เป็นตลาดชุมชนที่เกิดจากความร่วมมือของสองชุมชน คือ ชุมชนสี่สิบห้องและชุมชนตันโพธิ์ ทั้งสองชุมชนนี้มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนานและเชื่อมโยงกัน ตั้งอยู่ในทำเลที่พิเศษริมคลองบางใหญ่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของภูเก็ตมาตั้งแต่ในอดีต ในสมัยก่อนบริเวณนี้เคยเป็นท่าเรือที่สำคัญ มีเรือก้อจ้านสัญจรไปมา ทำให้เกิดการค้าขายและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เอกลักษณ์ที่โดดเด่นของตลาดก้อจ้าน คือ บรรยากาศที่แตกต่างจากตลาดใหญ่ โดยตลาดก้อจ้านเน้นความเป็นธรรมชาติเรียบง่าย และมีพื้นที่โล่งกว้างติดริมคลองบางใหญ่ เหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ นั่งเล่นรับลมเย็น ๆ และรับประทานอาหารร่วมกันในครอบครัว นอกจากนี้ ในอดีตชาวบ้านในชุมชนประกอบอาชีพประมง ทำให้ตลาดก้อจ้านมีชื่อเสียงในเรื่องของอาหารทะเลที่สดใหม่ มีรสชาติอร่อย และยังมีอาหารพื้นเมืองอื่นๆ ที่น่าสนใจอีกมากมาย

นอกจากนี้ ตลาดก้อจ้านยังมีกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น การแสดงดนตรีสดจากเด็กนักเรียน การสาธิตการทำอาหารพื้นเมือง และการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชม

ด้านที่ 2: ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ตลาดก้อจ้านตั้งอยู่ในทำเลที่ค่อนข้างสะดวก ใกล้กับสถานศึกษาแหล่งชุมชนและแหล่งธุรกิจ การเดินทางมายังตลาดก้อจ้านจึงไม่ยากลำบากนัก อย่างไรก็ตามสิ่งอำนวยความสะดวกในตลาดก้อจ้านยังคงมีข้อจำกัดอยู่บ้าง โดยเฉพาะในเรื่องของที่จอดรถ ซึ่งแม้จะมีพื้นที่จอดรถเพียงพอ แต่เนื่องจากสภาพพื้นที่ค่อนข้างกว้าง ผู้ที่มาเที่ยวอาจรู้สึกว่าจะต้องจอดรถไกลและเดินไกลกว่าจะถึงตัวตลาด แต่ทางชุมชนก็ได้มีการจัดเจ้าหน้าที่ อปพร. มาคอยอำนวยความสะดวกในการจอดรถ และจัดระเบียบการจอดรถให้ ในส่วนของห้องน้ำ ในวันเปิดตลาดจะมีห้องน้ำสาธารณะมาจัดให้บริการ แต่ก็อาจมีความไม่สะดวกอยู่บ้าง ทางชุมชนจึงมีแนวคิดที่จะให้ชาวบ้านในชุมชนเปิดบ้าน

ให้บริการห้องน้ำ เพื่อเป็นการสร้างรายได้อีกหนึ่งทางหนึ่ง และอาจขอให้เทศบาลช่วยจัดสรรงบประมาณในการจัดทำห้องน้ำสาธารณะ เพื่อเพิ่มความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว สำหรับเรื่องแสงสว่าง ทางเทศบาลนครภูเก็ตได้ให้ความช่วยเหลือในการติดตั้งและประดับไฟ เพื่อให้มีแสงสว่างเพียงพอทั่วทั้งตลาด และยังได้เพิ่มหลอดไฟ LED เพื่อเพิ่มความสวยงามอีกด้วย

นอกจากนี้ ภายในตลาดยังมีการรองรับการชำระเงินด้วยแอปพลิเคชันเป๋าตัง ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบัน แต่ยังไม่มียูเอทีเอ็ม ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการตู้ ATM ในบริเวณใกล้เคียงได้

ด้านที่ 3: ด้านกิจกรรม

ตลาดกอกจันมีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อสร้างความบันเทิงและความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การแสดงดนตรีสด การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นเมือง การสาธิตการทำอาหาร และการจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ ในส่วนของสินค้า มีทั้งสินค้าจากสมาชิกในชุมชน เช่น อาหาร ขนม เครื่องดื่ม และสินค้าหัตถกรรม และสินค้าจากพ่อค้าแม่ค้าภายนอก ซึ่งทางชุมชนจะคัดเลือกสินค้าให้มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของชุมชนโดยตรงยังมีน้อย ซึ่งในอนาคตควรมีการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชนให้มากขึ้น เช่น การแสดงมโนราห์ การสาธิตการทำเรือกอกจัน การเล่าเรื่องประวัติศาสตร์ชุมชน เป็นต้น

ด้านที่ 4: ด้านการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ตลาดกอกจัน มีทั้งการประชาสัมพันธ์แบบออนไลน์และออฟไลน์ โดยทางเทศบาลได้ให้การสนับสนุนในการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น รถประชาสัมพันธ์ เพจตลาดกอกจัน ป้ายประชาสัมพันธ์ และวิทยุ นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ โดยได้รับความช่วยเหลือจากคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยศิลปากร เช่น ป้ายตลาดกอกจัน รูปเรือกอกจัน และถุงผ้าที่มีโลโก้เป็นรูปเรือกอกจัน

อย่างไรก็ตาม การประชาสัมพันธ์ยังสามารถพัฒนาให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การจัดทำเว็บไซต์ การร่วมมือกับบริษัททัวร์ เป็นต้น

ด้านที่ 5: ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ความสำเร็จของตลาดกอกจัน เกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือจากคนในชุมชนทั้งสองชุมชน คือ ชุมชนสี่สิบห้อง และชุมชนตันโพธิ์ ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนตลาดกอกจันให้ประสบความสำเร็จ แม้ว่าในปัจจุบัน ประธานชุมชนจะลาออกไป ทำให้ขาดผู้นำหลัก แต่คณะกรรมการชุมชนและสมาชิกชุมชนก็ยังคงมีความตั้งใจที่จะพัฒนาตลาดกอกจันต่อไป

โดยรวมจะเห็นได้ว่า ตลาดก้อจ้านเป็นตลาดชุมชนที่เกิดจากความร่วมมือของชุมชนสี่สิบห้อง และชุมชนต้นโพธิ์ ซึ่งมีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีบรรยากาศที่เรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ พร้อมอาหารทะเลสดใหม่และอาหารพื้นเมือง อีกทั้งยังมีกิจกรรม เช่น การแสดงดนตรีสด การสาธิต ทำอาหาร และสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตลาดตั้งอยู่ในทำเลที่เข้าถึงง่าย แต่ยังมีข้อจำกัด เช่น ที่จอดรถที่อาจอยู่ไกล ห้องน้ำที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม และขาดตู้ ATM อย่างไรก็ตาม มีไฟส่องสว่างทั่วตลาดและรองรับการชำระเงินผ่านแอปพลิเคชันเป่าตัง ด้านกิจกรรม ตลาดก้อจ้านมีกิจกรรมบันเทิงและส่งเสริมวัฒนธรรม แต่ยังคงขาดกิจกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนโดยตรง ควรเพิ่มการแสดงมโนราห์ การสาธิตทำเรือก้อจ้าน และการเล่าเรื่องประวัติศาสตร์เพื่อสร้างความน่าสนใจมากขึ้น ด้านการประชาสัมพันธ์ ตลาดได้รับการโปรโมตผ่านเพจออนไลน์ บ้ายประชาสัมพันธ์ และรถกระจายเสียง รวมถึงได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยศิลปากร อย่างไรก็ตาม ควรขยายช่องทางออนไลน์และร่วมมือกับบริษัททัวร์เพื่อเพิ่มการเข้าถึงนักท่องเที่ยว ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน แม้ว่าจะมีการบริหารจัดการที่เข้มแข็งจากคนในชุมชน แต่การลาออกของประธานชุมชนทำให้ขาดผู้นำหลัก อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการและสมาชิกชุมชนยังคงตั้งใจพัฒนาตลาดต่อไป

แต่อย่างไรก็ตาม ตลาดยังต้องพัฒนาในด้านที่จอดรถ สิ่งอำนวยความสะดวก การเพิ่มกิจกรรมที่สะท้อนเอกลักษณ์ ขยายช่องทางประชาสัมพันธ์ และเสริมสร้างโครงสร้างการบริหารจัดการ เพื่อให้ตลาดก้อจ้านเติบโตอย่างยั่งยืนและเป็นเอกลักษณ์ของภูเก็ต

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดก้อจ้าน จังหวัดภูเก็ต โดยแนวทางการส่งเสริม จำแนกเป็น 5 ด้าน โดยผลการวิจัยพบว่า

ด้านที่ 1: ด้านสิ่งดึงดูดใจ ควรมีการจัดโซนสินค้าให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น สินค้าวัฒนธรรม สินค้าแฟชั่น เป็นต้น เพื่อให้ตอบโจทย์เป้าหมายกลุ่มครอบครัว ทั้งวัยรุ่นและวัยทำงานมากยิ่งขึ้น ควรนำเรือแคนูมาให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพื่อพายชมบรรยากาศของคลองก้อจ้าน โดยต้องมีการควบคุมการเปิด-ปิดประตูน้ำให้มีระดับน้ำในคลองเพียงพอที่จะสามารถล่องเรือตามวันและเวลาของการเปิดทำการของตลาด เพื่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปยังเส้นทางอื่น ๆ ในอนาคตต่อไป นอกจากนี้ควรมีจุด Check in ที่โดดเด่นและสื่อถึงเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น เสาประภาคาร เรือก้อจ้าน เป็นต้น และควรปรับภูมิทัศน์ เพื่อให้มีทิวทัศน์ที่สวยงาม น่าพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งติดไฟรอบริมคลอง

ด้านที่ 2: ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีสะพานข้ามคลอง เพื่อให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูปพร้อมติดไฟประดับ และหากมีอิเว้นท์ใหญ่ ก็ขอสนับสนุนรถสุขาเคลื่อนที่ ควรมีพื้นที่ที่ชัดเจนและแยกออกมาอย่างชัดเจน เช่น กองอำนวยการ หรือประชุมของคณะกรรมการชุมชน เพราะจะได้ไม่

รบกวนพื้นที่เปิดร้านของชาวบ้าน และจุดที่เห็นว่าเหมาะสมคือ บริเวณสนามเด็กเล่นของชุมชน รวมถึงควรมีอาคารเก็บของในการดูแลตลาดที่เป็นสัดส่วนชัดเจนเพื่อสะดวกในการใช้งานต่าง ๆ และควรจัดให้มีตู้ ATM เพิ่มเติมในบริเวณตลาด และเพิ่มสัญญาณ Wi-fi ของภาครัฐ นอกจากนี้ควรเพิ่มสะพานข้ามคลอง เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่จอดรถฝั่งวิทยาลัยสารพัดช่างสามารถข้ามมาได้สะดวกและร่นระยะทางในการเดิน และเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูป เพื่อทำการประชาสัมพันธ์ไปในตัวอีกด้วย

ด้านที่ 3: ด้านกิจกรรม ล่องเรือในคลองกอจ้าน ที่ผ่านมามีการเล็งเห็นให้คนในชุมชนนำอาหารสดมาขายในตลาด แต่เนื่องจากตลาดเปิดทำการเพียงแค่สัปดาห์ละ 1 ครั้งเท่านั้น จึงเป็นอุปสรรคหลักต่อการขายที่อาจส่งผลกระทบต่อผลกำไรของเหล่าพ่อค้าแม่ค้าในอนาคตรัฐบาลสามารถเปิดตลาดได้มากกว่า 1 วัน/สัปดาห์ อาจเพิ่มโอกาสให้คนในชุมชนมาขายอาหารสดจากทะเลมากยิ่งขึ้น เนื่องจากทางตลาดยังมีกิจกรรมต่าง ๆ คล้ายคลึงกับตลาดอื่น ๆ จึงขาดเอกลักษณ์ ดังนั้นจึงควรรณรงค์ให้ชาวบ้านในชุมชนมีกิจกรรมสาธิตการทำขนมท้องถิ่นตลอด ไม่ใช่เพียงแค่ระยะแรก ๆ ของการเปิดตลาด เพื่อแสดงถึงภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อแสดงความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และควรเพิ่มการขายสินค้าให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากตลาดกอจ้านตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สถานศึกษาหลายแห่ง เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต วิทยาลัยสารพัดช่าง โรงเรียนบ้านบางเหนียว โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ ฯ รวมถึงสินค้าที่ทำจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านที่ 4: ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือในการทำการประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชน เพิ่มการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบป้าย LED ตามแยกสัญญาณไฟจราจร โดยลงภาพบรรยากาศในการเปิดทำการของตลาด และควรมีหน่วยงานให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำการประชาสัมพันธ์รวมถึงการตลาดในช่องทางออนไลน์อื่น ๆ เพิ่มเติมให้แก่ชุมชน

ด้านที่ 5: ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนต้องมีแกนนำที่เข้มแข็งและมีความหนักแน่น เพิ่มองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ การจัดสรรรายได้ ให้แก่คณะกรรมการ หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนโดยการนำชาวบ้านในชุมชนไปศึกษาดูงานเชิงลึกที่มีการบอกเล่าจุดเริ่มต้นปัญหาและอุปสรรคที่ต้องพบเจอ รวมถึงวิธีการรับมือหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการก่อตั้งตลาดของชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจเชิงลึกและสามารถรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงจะได้ทราบค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านด้วย

อภิปรายผล

จากผลของการวิจัยเรื่อง ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดกอจ้าน จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการวิจัยมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การศึกษาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดกอจ้าน จังหวัดภูเก็ต มีรายละเอียดทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจ ตลาดกอจ้านเป็นชุมชนที่อยู่ร่วมกันระหว่างชุมชนสี่สิบห้องและชุมชนตันโพธิ์ มีวิถีชีวิต ประวัติความเป็นมาที่มีความเชื่อมโยงกัน โดยเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน โดยมีสัญลักษณ์ที่สำคัญของชุมชนคือ เรือกอจ้าน รวมถึงมีคลองสายสำคัญ คือ คลองบางใหญ่ แสดงให้เห็นว่าศักยภาพของชุมชนยังคงมีประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญ ควรค่าแก่การส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักแก่บุคคลภายนอก รวมถึงนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ ชนัณท์ธินิดา กิตติอนันต์ธาดา และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบริเวณพื้นที่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำยม - น่าน จังหวัดนครสวรรค์ ที่แนะนำให้มีการจัดการการท่องเที่ยวบน ฐานทรัพยากรธรรมชาติ และวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมประจำตำบลเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจกับนักท่องเที่ยว และการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในยุคปัจจุบัน นักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ ซึ่งการนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชน การเล่าเรื่องราวในอดีต เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ประกอบกับการที่ชุมชนกอจ้าน มีพื้นที่ใกล้กับทะเลและป่าโกงกาง รวมถึงสามารถนั่งพักผ่อนหย่อนใจ รับประทานอาหารกับครอบครัว ย่อมเป็นสิ่งดึงดูดแก่นักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจ

1.2 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตลาดกอจ้านได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลนครภูเก็ต ในการอำนวยความสะดวก ทั้งในเรื่องไฟฟ้า รถห้องน้ำสาธารณะ และรวมทั้งมีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มาอำนวยความสะดวกในการจอดรถ รวมถึงสถาบันศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน เช่น การนำนักเรียนมาร่วมแสดงต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า การดำเนินการของตลาดกอจ้าน จำเป็นจะต้องอาศัยการร่วมมือกัน การสร้างเครือข่ายทั้งจากภายในและภายนอกชุมชน สอดคล้องกับ วารุต มาลาแวจันทร์ และวรภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร (2559) ที่ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต งานวิจัยนี้ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง และเสนอแนวทางการส่งเสริม เช่น การให้ความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย การสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตย และการตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Shirley (1993) กล่าวถึง การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน สิ่งสำคัญควร ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยผู้มีส่วนที่พัฒนาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ทำตามแผน แต่ต้องประสานหน่วย

งานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมพัฒนาร่วมด้วย เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต. และเทศบาล) แผนพัฒนาของสำนักงานนโยบาย และแผนสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาจังหวัด เป็นต้น รวมทั้งการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับท้องถิ่น ทั้งนี้เป็นเพราะการเริ่มต้นของการจัดการการท่องเที่ยวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานภาคต่าง ๆ รวมถึงเครือข่ายจากภายนอก

1.3 ด้านกิจกรรม ตลาดก้อจ้านมีกิจกรรมที่ดำเนินการ ประกอบไปด้วยสินค้าที่นำมาจำหน่าย มีหลายประเภท คือ หลัก ๆ จะแบ่งออกเป็น 1) สินค้าของสมาชิกในชุมชนสี่สิบห้อง และชุมชนต้นโพธิ์ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นอาหาร ขนม และร้านของชุมชนสี่สิบห้อง ที่เปิดเป็นปกติอยู่แล้ว ส่วนใหญ่เป็นพวกอาหารและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวก็มาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น 2) สินค้าของพ่อค้าแม่ค้า ภายนอกที่มาติดต่อแผงเช่าที่ เพื่อขายสินค้า แสดงให้เห็นว่า การดำเนินกิจกรรมการขายสินค้า มีทั้งส่วนที่เป็นของชุมชนเองและของพ่อค้าแม่ค้าภายนอกที่นำมาจำหน่าย แสดงให้เห็นว่าตลาดก้อจ้าน ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการในการนำสินค้าของชุมชนเองมาจำหน่ายด้วย ซึ่งทำให้สมาชิกชุมชนมีรายได้เพิ่มเติมจากการจำหน่ายด้วย สอดคล้องกับ ผลวิจัยของพัชรินทร์ ฤชวรารักษ์ และคณะ (2564) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การปรับตัวของตลาดชุมชน: ทางเลือกเพื่อการพัฒนาเกษตรผสมผสาน ผลวิจัยพบว่า เงื่อนไขของชุมชนที่เหมาะสมต่อการจัดตั้งตลาดชุมชนคือ คนส่วนใหญ่ในชุมชน มีผลผลิตเกินพอต่อการบริโภค มีความพร้อมและสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของตลาดชุมชน แต่อย่างไรก็ตาม ผลวิจัยกลับพบว่า ตลาดก้อจ้านไม่ค่อยมีสินค้า หรือกิจกรรมการแสดงผลสินค้าที่สื่อถึงอัตลักษณ์ของชุมชน จึงทำให้ขาดความโดดเด่นในการนำเสนอกิจกรรมให้เป็นที่สนใจแก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ เมธาวิ จำเนียร (2564) ที่พบว่า “อัตลักษณ์” ของผลิตภัณฑ์ชุมชนมีความจำเป็นต่อการสร้างความน่าสนใจแก่ผู้บริโภคให้มีความต้องการในการซื้อหาผลิตภัณฑ์เหล่านั้นผ่านการสื่อสารอัตลักษณ์ ซึ่งอัตลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์นี้เอง จะสามารถนำไปสู่การสร้างและสื่อสารแบรนด์ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกทั้งหมดในทิศทางเดียวกันต่ออัตลักษณ์ ของผลิตภัณฑ์ชุมชนนั้น ๆ และจะมีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นอีกด้วย

1.4 ด้านการประชาสัมพันธ์ ตลาดก้อจ้านได้รับการสนับสนุนจากทางเทศบาลจะมีรถวิ่งประชาสัมพันธ์ในทุกวัน ก่อนถึงวันศุกร์ โดยจะวิ่งรอบตัวเมืองภูเก็ต และ ทางเทศบาลสร้างเพจตลาดก้อจ้านให้ทางชุมชน มีป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นไว้นิล ติดบริเวณพื้นที่ตลาด และพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อให้รถที่ผ่านไปมาได้เห็นได้ชัด โดยมีป้ายประชาสัมพันธ์บอกเส้นทางเข้า-ออกตลาด บริเวณที่จอดรถ รวมถึงป้าย Check in และยังมีคณาจารย์จาก มหาวิทยาลัยศิลปากร ช่วยทำป้ายประชาสัมพันธ์ โดยทำป้ายตลาดก้อจ้าน เป็นรูปเรือก้อจ้าน เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของตลาด และสนับสนุนถุงผ้าที่มีโลโก้เป็นรูปเรือก้อจ้าน สำหรับแจกและขายนักท่องเที่ยว และมีการประชาสัมพันธ์ทางวิทยุ โดยชุมชนจะมีค่าใช้จ่าย 3,000 บาท/ แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินการส่วนใหญ่ยังคงพึ่งพาทางเทศบาลในการ

ช่วยเหลือทั้งงบประมาณ และการจัดการ ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องเรียนรู้รูปแบบการประชาสัมพันธ์ รวมถึงการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดการใช้งบประมาณที่คุ้มค่าที่สุด และเพื่อให้สามารถสื่อสารได้ตรงกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ ภาครัฐวิสาหกิจ และ เทศบาล ช่วย บำรุง (2562) ที่พบว่า ผู้ทำการตลาด (ชุมชน) ทำการประชาสัมพันธ์ที่สร้างแรงบันดาลใจให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายซื้อสินค้า หรือ ใช้ บริการของชุมชน โดยการพัฒนาศักยภาพในด้านนี้ จำเป็น ที่ต้องให้ผู้ทำการส่งเสริมการตลาด มีคุณลักษณะในการ วิเคราะห์นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย รู้จักพฤติกรรมและเข้าใจว่ากระบวนการประชาสัมพันธ์รูปแบบใดที่จะสามารถ โน้มน้าวใจลูกค้า ให้ซื้อสินค้าบริการ หรือตัดสินใจเดิน ทางมาท่องเที่ยวในชุมชนได้

1.5 ด้านความร่วมมือของตลาดท้องถิ่น ความร่วมมือของชุมชน ซึ่งความร่วมมืออยู่ในเกณฑ์ดี การร่วมมือเวลาเตรียมการต่าง ๆ ก่อนการเปิดตลาด ก็จะมีการคุยกัน ประชุมกัน ระหว่าง คณะกรรมการชุมชน และสมาชิกชุมชนบางคน เนื่องจากส่วนใหญ่ที่ไม่ได้เข้าร่วมเนื่องจากมีงานประจำ และเวลาไม่ตรงกัน แต่เมื่อมีเวลาวางจะเข้ามาให้ความร่วมมือทุกครั้ง มีการสื่อสารผ่านไลน์ กลุ่มของชุมชนเป็นหลัก ก็จะแจ้งให้สมาชิกในชุมชนทั้งสี่สิบห้องและต้นโพธิ์ ได้ทราบข่าว แต่การทำงานอาจมีความล่าช้าเนื่องจากผู้นำ (ประธานชุมชน) ลาออก ยังไม่มีใครมาแทน แสดงให้เห็นว่าการร่วมมือของชุมชนไม่มีความเข้มแข็งมากนัก ทำให้การดำเนินการของคณะกรรมการชุมชน ขาดทิศทางที่ชัดเจน ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ทั้งนี้การขาดผู้นำชุมชน อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนในอนาคตข้างหน้าได้ สอดคล้องกับ สุเมธิ จิตต์ปัสสร (2562) ที่ได้ศึกษา บทบาทของผู้นำชุมชนในการสร้างการมีส่วนร่วมในโครงการขยะเหลือศูนย์ กรณีศึกษา เทศบาลตำบล โนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์: การศึกษานี้พบว่าผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการจัดการขยะ โดยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการสร้างความเข้าใจร่วมกันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความสำเร็จของโครงการ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2565) ที่ได้กำหนดลักษณะชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนไว้ว่า 1) สมาชิกชุมชนมีความเชื่อมั่นว่าตนเองและคนในชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองได้ 2) สมาชิกในชุมชนรักที่จะพึ่งตนเอง มีความเอื้ออาทร รักห่วงใยกันและพร้อม ที่จะจัดการกับปัญหาของตนเองและชุมชนร่วมกัน 3) สมาชิกชุมชนเลือกผู้นำชุมชน ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และผู้แทนชุมชนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง 4) มีการตัดสินใจและทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง จนเป็นวิถีชีวิตของชุมชน โดยมีผู้นำชุมชนร่วมผลักดันอย่างแข็งขัน 5) สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมประเมินสภาพปัญหาของชุมชน ร่วมกำหนดอนาคตของชุมชน ร่วมคิด ตัดสินใจ ดำเนินการงาน ติดตามและประเมินผลการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาของชุมชน 6) สมาชิกชุมชนเรียนรู้ที่จะ พัฒนาตนเองและชุมชน จากการเข้าร่วมเวทีชาวบ้านและการทำงานร่วมกัน 7) มีแผนของชุมชนใน การพัฒนาทุกด้าน โดยมุ่งพึ่งตนเอง เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุก ๆ คน และหวังผลการพัฒนา ที่

ยั่งยืน 8) การพึ่งภายนอกเป็นการพึ่งพาเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด ไม่ใช่การพึ่งพาตลอดไป 9) มีเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนอื่นหรือหมู่บ้านอื่น ท้องถิ่นหน่วยงานและบุคคลต่างๆ ในลักษณะความสัมพันธ์แบบเพื่อนแท้ ทั้งนี้เป็นเพราะการจะทำให้ชุมชนเข้มแข็งได้นั้น จะต้องเกิดจากแรงขับเคลื่อนของสมาชิก คณะกรรมการชุมชน ตลอดจนผู้นำชุมชน จะต้องร่วมมือรวมใจกัน ในการบรรลุเป้าหมายหรือภารกิจของชุมชนในมิติต่าง ๆ

2. แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดกอกจ้าน จังหวัดภูเก็ต มีรายละเอียดทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจ ควรมีการจัดโซนสินค้าให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น สินค้าวัฒนธรรม สินค้าแฟชั่น เป็นต้น เพื่อให้ตอบโจทย์เป้าหมายกลุ่มครอบครัว ทั้งวัยรุ่นและวัยทำงานมากยิ่งขึ้น ควรนำเรือแคนูมาให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพื่อพายชมบรรยากาศของคลอง โดยต้องมีการควบคุมการเปิด-ปิดประตูน้ำให้มีระดับน้ำในคลองเพียงพอที่จะสามารถล่องเรือตามวันและเวลาของการเปิดทำการของตลาด เพื่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปยังเส้นทางอื่น ๆ ในอนาคตต่อไป นอกจากนี้ควรมีจุด Check in ที่โดดเด่นและสื่อถึงเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น เสาประภาคาร เรือกอกจ้าน เป็นต้น และต้องมีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงการให้ความสำคัญของสมาชิกชุมชน ในการร่วมมือการสร้างสรรคสิ่งดึงดูดใจ ไม่ว่าจะเป็นการมุ่งพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน การปรับปรุงภูมิทัศน์ของบริเวณตลาดและริมคลองให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างจุดขาย ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแหล่งใหม่ของจังหวัดภูเก็ต สอดคล้องกับแนวคิดของ ปพน ศรีนทร์ญา และคณะ (2562) ได้กล่าวว่า สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) คือ สิ่งที่สามารถดึงดูดใจ ให้เกิดความสนใจต้องการที่จะไปยังแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวไปนั้นจะต้องเป็นพื้นที่ที่มีสิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญในแหล่งท่องเที่ยวจะมีจุดที่เป็นจุดที่น่าสนใจดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวจุดหนึ่งหรือหลายจุด หากพื้นที่ใดมีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจหลายจุดแหล่งท่องเที่ยวนั้นจะมีนักท่องเที่ยวให้สนใจเดินทางมาเพื่อท่องเที่ยวกันมากขึ้น

2.2 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีสะพานข้ามคลอง เพื่อให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูป พร้อมติดไฟประดับ และหากมีอิเว้นท์ใหญ่ ก็ขอสนับสนุนรถสุขาเคลื่อนที่ ควรมีพื้นที่ที่ชัดเจนและแยกออกมาอย่างชัดเจน เช่น กองอำนวยการ หรือประชุมของคณะกรรมการชุมชน เพราะจะได้ไม่รบกวนพื้นที่เปิดร้านของชาวบ้าน และจุดที่เห็นว่าเหมาะสมคือ บริเวณสนามเด็กเล่นของชุมชน รวมถึงควรมีอาคารเก็บของในการดูแลตลาดที่เป็นสัดส่วนชัดเจนเพื่อสะดวกในการใช้งานต่างๆ และควรจัดให้มีตู้ ATM เพิ่มเติมในบริเวณตลาด และเพิ่มสัญญาณ Wi-fi ของภาครัฐ นอกจากนี้ควรเพิ่มสะพานข้ามคลอง เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่จอดรถฝั่งวิทยาลัยสารพัดช่างสามารถข้ามมาได้สะดวกและร่นระยะทางในการเดิน และเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูป เพื่อทำการประชาสัมพันธ์ไปในตัวอีกด้วย แสดงให้เห็นว่าแนวทางการส่งเสริมศักยภาพของชุมชน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นการให้แนวทางเกี่ยวกับ

ความสะดวกเน้นในด้านสถานที่จอดรถ และนอกจากนี้ การหอน้ำสาธารณะซึ่งเป็นสิ่งสำคัญแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งถ้าจะพึงพารถสุขาเคลื่อนที่หรือใช้บริการบ้านเรือนของสมาชิกชุมชน อาจทำให้ไม่สะดวกแก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ นิสากร ยินดีจันทร์ และคณะ (2563) ที่ได้เสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่ชุมชนท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยเสนอว่าการพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวชุมชน คือ มีการดำเนินการในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว ให้ตรงความต้องการของนักท่องเที่ยว จะต้องอาศัยความร่วมมือกันให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการโดยศักยภาพของสถานที่พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดความน่าสนใจ รวมถึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกในขั้นพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อให้สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ มีการวางแผนจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนที่ปลอดภัยโดยกำหนดจุดพักระหว่างเส้นทาง รวมไปถึงความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง มีบริการรับ-ส่ง นักท่องเที่ยวเพื่อเดินทางไปชุมชนท่องเที่ยว ใกล้เคียง เพื่อให้เกิดเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนด้วยกัน

2.3 ด้านกิจกรรม ควรจัดให้มีบริการเรือล่องในคลอง ในอนาคตควรเปิดตลาดได้มากกว่า 1 วัน/สัปดาห์ อาจเพิ่มโอกาสให้คนในชุมชนมาขายอาหารสดจากทะเลมากยิ่งขึ้นที่ผ่านมาการเลี้ยงเห็นให้คนในชุมชนนำอาหารสดมาขายในตลาด แต่เนื่องจากตลาดเปิดทำการเพียงแค่สัปดาห์ละ 1 ครั้งเท่านั้น จึงเป็นอุปสรรคหลักต่อการขายที่อาจส่งผลกระทบต่อผลกระทบบางอย่างของเหลือ เนื่องจากทางตลาดยังมีกิจกรรมต่าง ๆ คล้ายคลึงกับตลาดอื่น ๆ จึงขาดเอกลักษณ์ ดังนั้นจึงควรรณรงค์ให้ชาวบ้านในชุมชนมีกิจกรรมสาธิตการทำขนมท้องถิ่นตลอด ไม่ใช่เพียงแค่ระยะแรก ๆ ของการเปิดตลาด เพื่อแสดงถึงภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อแสดงความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และควรเพิ่มการขายสินค้าให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากตลาดกอเจียนตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สถานศึกษาหลายแห่ง เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต วิทยาลัยสารพัดช่าง โรงเรียนบ้านบางเหนียว โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฯ แสดงให้เห็นว่าแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ด้านกิจกรรม มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการมีกิจกรรมการล่องเรือเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และการส่งเสริมอัตลักษณ์ของชุมชน โดยการสาธิตสินค้าหรือการขายสินค้าที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน รวมทั้งเน้นความหลากหลายของสินค้าเพื่อตอบโจทย์กลุ่มนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย สอดคล้องกับ เมธาวิ จำเนียร (2564) ที่พบว่า “อัตลักษณ์” ของผลิตภัณฑ์ชุมชนมีความจำเป็นต่อการสร้างความน่าสนใจแก่ผู้บริโภคให้มีความต้องการในการซื้อหาผลิตภัณฑ์เหล่านั้นผ่านการสื่อสารอัตลักษณ์ ซึ่งอัตลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์นี้เอง จะสามารถนำไปสู่การสร้างและสื่อสารแบรนด์ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกทั้งหมดในทิศทางเดียวกันต่ออัตลักษณ์ ของผลิตภัณฑ์ชุมชนนั้น ๆ และจะมีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นอีกด้วย ทั้งนี้สินค้าที่ชุมชนผลิตขึ้นมา ควรมีที่มา หรือเรื่องราวของวิถีชีวิตของชุมชน รวมถึงการทอวิถีชีวิต เรื่องราวความเป็นมาต่าง ๆ ในรูปแบบกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น

2.4 ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือในการทำการประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชน เพิ่มการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบป้าย LED ตามแยกสัญญาณไฟจราจร โดยลงภาพบรรยากาศในการเปิดทำการของตลาด และควรมีหน่วยงานให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำการประชาสัมพันธ์รวมถึงการตลาดในช่องทางออนไลน์อื่น ๆ เพิ่มเติมให้แก่ชุมชน สอดคล้องกับ ยุคลวัชร ภัคดีจักริวิธ และ เทิดชาย ช่วยบำรุง (2562) ที่พบว่า ผู้ทำการตลาด (ชุมชน) ทำการประชาสัมพันธ์ที่สร้างแรงบันดาลใจให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายซื้อสินค้า หรือ ใช้บริการของชุมชน โดยการพัฒนาศักยภาพในด้านนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทำการส่งเสริมการตลาด มีคุณลักษณะในการวิเคราะห์นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย รู้จักพฤติกรรมและเข้าใจว่ากระบวนการประชาสัมพันธ์รูปแบบใดที่จะสามารถ โน้มน้าวใจลูกค้าให้ซื้อสินค้าบริการ หรือตัดสินใจเดิน ทางมาท่องเที่ยวในชุมชนได้

2.5 ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนต้องมีแกนนำที่เข้มแข็งและมีความหนักแน่น ทั้งประธานและคณะกรรมการ รวมถึงสมาชิกชุมชน เพิ่มองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานและโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ การจัดสรรรายได้ให้แก่คณะกรรมการ หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนโดยการนำชาวบ้านในชุมชนไปศึกษาดูงานเชิงลึก ที่มีการบอกเล่าจุดเริ่มต้น ปัญหาและอุปสรรคที่ต้องพบเจอ รวมถึงวิธีการรับมือหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการก่อตั้งตลาดของชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจเชิงลึกและสามารถรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงจะได้ทราบค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านด้วย แสดงให้เห็นว่า การร่วมมือของชุมชน จะต้องควบคู่ขนาดกันทั้ง ผู้นำ คณะกรรมการ และสมาชิกชุมชน จะต้องมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชนให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับ กรรณิการ์ ไกรกิจราษฎร์ และคณะ (2567) ที่พบว่า แนวทางในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน เพราะคนในชุมชนคือเจ้าของชุมชน ในการจัดให้บริการด้านสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ต้องเริ่มจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การลงมือปฏิบัติ ร่วมกันของคนในชุมชน จะต้องมีการติดตามประเมินกิจกรรมที่ทำร่วมกัน เพื่อพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ดีขึ้นได้มาตรฐาน มีความได้เปรียบทางการแข่งขัน เพื่อยกระดับต่อยอดการท่องเที่ยวของชุมชนให้ เป็นที่ยอมรับ จนขยายผลเชื่อมโยงการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ ร่วมกันอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม และ ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตชุมชน ให้เกิดความเข้มแข็ง อย่างยั่งยืนได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลวิจัยดังกล่าวกลุ่มเป้าหมายที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้แก่ สมาชิกชุมชนตลาดกอกจ๊าด กองสวัสดิการเทศบาลนครภูเก็ต โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ ควรปรับปรุงทัศนคลองให้สวยงามเป็นจุดพักผ่อน และศึกษาภูมิหลังความเป็นมาของตลาดก้อจ้านจากคนรุ่นเก่า เพื่อนำเรื่องราวมาเผยแพร่ผ่านโซเชียลมีเดียสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม ได้แก่ ห้องน้ำสาธารณะ ไฟส่องสว่างริมคลอง สะพานข้ามคลอง และรถบริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยวในวันเปิดตลาด
3. ด้านกิจกรรม ควรสนับสนุนชุมชนผลิตสินค้าที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น เช่น อาหาร ขนม พร้อมสาธิตการทำให้นักท่องเที่ยวชมและซื้อสินค้า
4. ด้านการประชาสัมพันธ์ กำหนดผู้ดูแลเพจและโซเชียลมีเดียอื่น ๆ พร้อมส่งเสริมความรู้การใช้สื่อแก่คนในชุมชน และควรกำหนดกลยุทธ์ประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม
5. ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เน้นความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งชุมชน เครือข่ายชุมชน ภาคเอกชน และภาครัฐ โดยเฉพาะชุมชนต้องร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง มีผู้นำที่ซื่อสัตย์สุจริต คณะกรรมการที่เสียสละ และสมาชิกชุมชนที่ร่วมใจกันเพื่อให้ตลาดก้อจ้านสำเร็จอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ หากมีการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเพิ่มเติมในการทำวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้เห็นถึงระดับปัญหาที่ชัดเจนขึ้น ตลอดจนการสร้างโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาวิจัย กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น แนวทางการพัฒนา หรือกลยุทธ์ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กชมน วงศ์คำ. (2562). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหัวขัว ตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กรณิการ์ ไกรกิจราษฎร์, และคณะ. (2567). การบริหารจัดการศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบยั่งยืนเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนสุโขทัย. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(9), 403–412.
- จิราภรณ์ แก้วมณี, และคณะ. (2563). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านหัวเขาจีน อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี. มหาวิทยาลัยศิลปากร. สืบค้นจาก https://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/snamcn/Jirapohn_Kaewmanee/Jirapohn_Kaewmanee_fulltext.pdf

- ชนันท์ธิดา กิตติอนันต์ธาดา, และคณะ. (2563). การพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบริเวณพื้นที่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำยม - น่าน จังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 3(1), 97–110.
- ฐิตาภา บำรุงศิลป์, และคณะ. (2564). ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาชุมชนมีนบุรี อุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 3(2), 78–94.
- นิสากร ยินดีจันทร์, ฐริพัฒน์ แก้วตาธนาวัฒนา, & สันตสุธิ์ บริวงศ์ตระกูล. (2564). การพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนจันทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 11(1), 257–258.
- ปพน บุญมัลย์, และคณะ. (2563). การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน OTOP นวัตกรรม: กรณีศึกษาตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา. ใน *Proceedings การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางแสน ครั้งที่ 17* (หน้า 4412–4425).
- พงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์. (2561). แนวทางการพัฒนาองค์กรชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาผู้นำชุมชนและชมรมการท่องเที่ยว อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, 5(1), 79–89.
- พัชรินทร์ ฤชวรารักษ์, จตุพร ดอนโสม, & อพิชัย โสสุทธิ. (2564). พัฒนาการและการปรับตัวของตลาดชุมชน: กลยุทธ์การพัฒนาเกษตรผสมผสาน. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 19(1), 227–250.
- เมธาวี จำเนียร. (2564). อัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่การสร้างและสื่อสารแบรนด์ กรณีศึกษา: การแสดงรำไท่นกพิทิต. *วารสารราชพฤกษ์*, 19(2), 1–12.
- ยุคลวัชร ภัคดีจักริวัณ, & เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2562). ศักยภาพชุมชนด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวแก่แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่พิเศษเมืองพัทยาและพื้นที่เชื่อมโยง. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*, 7(2), 254–264.
- วารุต มาลาแวจันทร์, & วราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร. (2559). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 12(1), 103–122.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2565). *การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเอง และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยการดำเนินงานอย่างบูรณาการ*. สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). ผลกระทบของโควิด-19 ต่อภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทย.

สืบค้นจาก

https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/infomotion/2023/20230428005427_65820.pdf

Creswell, J. (2015). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. Pearson Education Inc.

Shirley, E. (1993). *Beyond the green horizon: Principles for sustainable tourism*. Heinemann.

Travel.TrueID. (2020, February 14). หลาดกอจ้าน ณ คลองบางใหญ่ @ภูเก็ต. Retrieved from <https://travel.trueid.net/detail/ymLwwwQlYrEM>.